

نقش «نقش» در بازیابی بهینه اطلاعات

دکتر مرتضی کویکی^۱

چکیده

«نقش» عبارت است از واژه یا عبارتی که پس از نام یک شخص در سرشناسه یا شناسه افزوده، قرار می‌گیرد و ماهیت کار آن شخص را در پدید آوردن اثر نشان می‌دهد. نوشته زیر بر آن است تا نشان دهد که «نقش» که در فهرست‌نویسی سنتی ایرانی مورد بی‌اعتنایی قرار گرفته است می‌تواند نقشی مؤثر در بهبود بازیابی اطلاعات داشته باشد. از آنجایی که نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای و مارک ایران بر مبنای فهرست کتابخانه طراحی و اجرا شده‌اند این نقش به ترتیب، در فهرست‌نویسی سنتی، نرم‌افزارهای رایانه‌ای و مارک ایران مورد بررسی قرار خواهد گرفت. در پایان نیز پیشنهادهایی برای بهبود بازیابی اطلاعات با استفاده از نقش در سه مورد ارائه خواهد شد. کلیدواژه‌ها: نقش، فهرست‌نویسی سنتی فارسی، نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای ایران، مارک ایران، بازیابی اطلاعاتی.

مقدمه

«نقش» عبارت است از واژه یا عبارتی که پس از نام یک شخص در سرشناسه یا شناسه افزوده قرار می‌گیرد و ماهیت کار آن شخص را در پدید آوردن اثر نشان می‌دهد. برای مثال عبارت «گردآورنده» پس از نام شخصی به نام «مشکور، محمدجواد»، خواه در

۱. دانشیار دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز.

سرشناسه خواه در شناسه افزوده، نشان می‌دهد این شخص گردآورنده اثر است نه پدیدآورنده آن (به معنی خالق اولیه اثر). این امر بدین معناست که «مسئولیت معنوی درجه اول» خلق اثر، آن‌گونه که در قواعد فهرست‌نویسی استفاده می‌شود، در این مورد خاص، متوجه «محمدجواد مشکور» نیست، زیرا او آثاری را پس از خلق توسط دیگران، گردآوری کرده و بدین ترتیب، دارای مسئولیتی معنوی از درجه دوم است.

جستجو در منابع مرتبط فارسی برای پیدا کردن تعریفی برای مفهوم «نقش»، بی‌نتیجه بود زیرا نه «دانشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی» (سلطانی و راستین، ۱۳۷۹) و نه «فرهنگ فشرده علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی» (کینن، ۱۳۷۸) تعریفی برای این مفهوم ارائه نکرده‌اند. این جستجو با کلیدواژه «توضیحگر» نیز ثمری نداشت. همانند این جستجو در برخی از کتابهای رایج فهرست‌نویسی توصیفی نیز تعریفی به دست نداد. حتی در کتابهای مترجم فهرست‌نویسی چنین تعریفی دیده نشد. بدین ترتیب، تا حدودی مشخص می‌شود در فهرست‌نویسی توصیفی به این مفهوم بی‌اعتنایی شده است. گواهی بر این بی‌اعتنایی، محتوای قواعد ۲۳ الف، ۲، ۳، و ۴ در کتاب «دستورنامه برگه‌آرایی» (وزیری، ۱۳۷۴، ۶۳) است که چنین می‌نویسد:

۲. «... کلمات یا عبارتهای توصیفی شناسه‌ها مثل: نام مستعار، مترجم، پردازنده، مصحح، نویسنده همکار، گردآورنده و غیره را در الفبایی کردن شناسه در نظر نگیرید.
۳. عنوانهای کشوری (مانند رئیس جمهور ایران، ملکه انگلستان، اتابک فارس، امیر کویت و غیره را از نظر الفبایی در نظر نگیرید.
۴. عنوانهای مذهبی (مانند: پیغمبر اسلام، امام اول و غیره) را از نظر الفبایی در نظر نگیرید».

اما در «مارک ایران»، به تبع یونی مارک، پیوستی با عنوان «پیوست سه: کد نقشها» حاوی ۱۰۷ نقش با تعاریف و کدهای مربوط وجود دارد (مارک ایران، ۱۳۸۱، ۳۵۷-۳۷۹). این نقشها در پیوست سه مارک ایران، به ترتیب الفبای فارسی مرتب شده‌اند. اما از آنجا که در یونی مارک، بر حسب الفبای انگلیسی نظم یافته‌اند، در مارک ایران این پیوست دارای

دو بخش است و در بخش دوم آن با عنوان «پیوست سه: کد نقشها نمایه انگلیسی به فارسی» کد نقشها به ترتیب الفبای انگلیسی همراه با کد مربوط و معادل فارسی آنها آمده‌اند. در مقدمه پیوست سه مارک ایران، این عبارتها دیده می‌شود:

فهرست حاضر، حاوی کد سه نویسه‌ای نقشهاست. کدهای این فهرست را می‌توان در فیلد فرعی \$4 از فیلدهای بلوک «--7 مسؤولیت معنوی» به کار برد.

کدهای این فهرست مانعة‌الجمع نیستند. سازمانهایی که از این کدها استفاده می‌کنند، در مواردی نیاز به یک یا چند کد، باید سعی کنند خاص‌ترین آنها را انتخاب کنند. هر گاه به یک نام واحد بیش از یک نقش تعلق بگیرد، هر کدام به طور جداگانه در یک فیلد فرعی \$4 قرار می‌گیرند. استفاده از کدهای نقش در مارک ایران اختیاری است. (همانجا، ۳۵۷). با وجود اینکه در نقل قول بالا استفاده از کدهای نقش در مارک ایران اختیاری اعلام شده، در ده مثالی که در انتهای کتاب «مارک ایران» وجود دارد و همگی زیر عنوان «پیوست هفت: مثالها» آورده شده، برای شناسه افزوده‌های شخصی، از این کدهای نقش استفاده شده است. «مصحح»، «گردآورنده»، «مترجم»، «مقدمه‌نویس»، و «پدیدآور» از جمله نقشهایی هستند که برای آنها از کد مربوط در مثالهای ده‌گانه استفاده شده است. این نکته نشان می‌دهد سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران به استفاده از این کدهای نقش، علاقه‌مند است. نشان خواهیم داد «نقش» که در فهرست‌نویسی سنتی ایرانی مورد بی‌اعتنایی قرار گرفته، می‌تواند در بهبود بازیابی اطلاعات نقشی مؤثر داشته باشد. این نقش در فهرست‌نویسی سنتی، نرم‌افزارهای رایانه‌ای و مارک ایران، بررسی خواهد شد؛ اما از آنجا که نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای و مارک ایران بر مبنای فهرست کتابخانه طراحی و اجرا شده‌اند، بهتر است ابتدا هدفهای فهرست کتابخانه بررسی گردد.

هدفهای فهرست کتابخانه

هدفهای فهرست کتابخانه، آن گونه که «چارلز امی کاتر» در سال ۱۸۷۶ بیان کرد،

به شرح زیر هستند:

الف) توانا ساختن فرد به بازیابی کتابی که یکی از مشخصات زیر در مورد آن معلوم باشد:

۱. پدیدآورنده

۲. عنوان

۳. موضوع

ب) نشان دادن آنچه کتابخانه در اختیار دارد، از طریق:

۴. پدیدآورنده مشخص

۵. موضوع مشخص

۶. شکل مشخصی از نوشته

ج) ... (فتاحی و طاهری، ۱۳۸۴، ۱۰).

با توجه به مفهوم پدیدآورنده در موارد الف و ب، اکنون دو نمونه زیر را در کتابشناسی ملی ایران بررسی می‌کنیم:

در «نمایه اشخاص و مؤسسات» شماره ۸۳ کتابشناسی ملی ایران (کتابشناسی ملی ایران، ۱۳۷۵، ۸۶۸) چهارده مدخل برای «مکارم شیرازی، ناصر» وجود دارد که مشخص نیست هر یک چه نقشی دارند. این چهارده مدخل بدون هیچ‌گونه تفاوتی پشت سر هم ردیف شده‌اند. اما هنگامی که فهرستبرگه‌های مربوط در متن کتابشناسی ملی ایران بررسی می‌شوند، مشخص می‌شود مدخل دوم، «مصحح» و مدخل ششم، «مترجم» است. همانند این وضعیت در سایر کتابشناسی‌های ملی نیز دیده می‌شود. در «فهرست نام کسان و مؤسسات» در شماره ۵۱ کتابشناسی ملی ایران (کتابشناسی ملی ایران، ۱۳۶۲، ۱۶۲) نام «مشکور، محمدجواد» بدون هیچ‌گونه نقشی سه بار تکرار شده اما بررسی فهرستبرگه‌های مربوط در متن کتابشناسی نشان می‌دهد این شخص، یک بار «گردآورنده»، یک بار «مصحح»، و یک بار نیز «مقدمه‌نویس» است. به عبارت دیگر، چون در این موارد، نقش مورد استفاده قرار نگرفته، ممکن است این سوء تفاهم برای خواننده پیش بیاید که این نویسنده در هر سه مورد، پدیدآورنده (خالق اصلی اثر) است. در هر یک از این دو حالت،

اگر نمایه نام اشخاص را در کتابشناسی ملی ایران، همانند برگه‌دان نویسنده در کتابخانه فرض کنیم، برای مورد «مشکور، محمدجواد» مثلاً خواهیم داشت:

مشکور، محمدجواد، ۱۲۹۷- گردآورنده.

مشکور، محمدجواد، ۱۲۹۷- مصحح.

مشکور، محمدجواد، ۱۲۹۷- مقدمه نویس.

که البته اگر چه در این مورد، برچسب تصادفاً بر مبنای الفبای نقش مرتب شده‌اند، اما همیشه در برگه‌دان این گونه نیست زیرا همان گونه که در بالا آمد «دستورنامه برگه‌آرایی» اینها را در برگه‌آرایی در نظر نمی‌گیرد. اما اکنون این پرسش مطرح است که آیا «محمدجواد مشکور» در هر یک از سه حالت بالا «نقشی» برابر داشته است؟ «مشکور» در حالتی که مصحح است، بیشتر از زمانی که گردآورنده یا مقدمه نویس است، نقش دارد. مصحح، اگر چه در بدو امر به تصحیح می‌پردازد، اما در مواردی این تصحیح، متأثر از دیدگاه‌های اوست و در این حالت، دیدگاه‌های او را بیشتر می‌توان مشاهده کرد تا زمانی که او گردآورنده صرف یا مقدمه نویس است. پس در این جا می‌توان ادعا کرد که «مشکور» مصحح، دارای وزنی بیشتر از مشکور گردآورنده یا مقدمه نویس است.

اگر نظیر همین استدلال در مورد «ناصر مکارم شیرازی» به کار برده شود، معلوم می‌شود از چهارده مدخل مربوط به این شخص، دو مدخل، مربوط به «مکارم شیرازی» مصحح، و «مکارم شیرازی» مترجم و دوازده مدخل دیگر مربوط به «مکارم شیرازی» پدیدآورنده هستند. با توجه به این نکته که دیدگاه‌های ناصر مکارم شیرازی را در آثاری که به شکل مستقیم توسط شخص او پدید آمده‌اند بهتر می‌توان مشاهده کرد، می‌توان ادعا نمود که وزن «مکارم شیرازی» پدیدآور از «مکارم شیرازی» مصحح و مترجم بیشتر است. اما مطابق قواعد «دستورنامه برگه‌آرایی» که در بالا آمد، این نقشها در هنگام برگه‌آرایی در نظر گرفته نمی‌شوند و در نتیجه، همان گونه که در دو نمونه بالا نشان داده شد، اشخاصی که در آثار مختلف نقشهای مختلفی دارند، بدون در نظر گرفتن این نقشها در کنار یکدیگر قرار می‌گیرند و این امر، بازیابی آثار و بویژه «اطلاعات» از طریق «پدیدآور»

را دچار خدشه می‌سازد. به عبارت دیگر، هدف الف یک، آن گونه که به نقل از کاتر در بالا بیان شد یعنی، قادر ساختن فرد به بازیابی کتابی که پدیدآورنده آن معلوم باشد اشکال پیدا می‌کند زیرا «مکارم شیرازی» یا «مشکور» در مثالهای بالا، در همه موارد خاصیت پدیدآوری یکسانی ندارند و به هر حال، «مکارم شیرازی» یا «مشکور» پدیدآورنده، از هر دو اینها در حالتی که مثلاً مترجم یا مصحح باشند، «پدیدآور» ترند.

از سوی دیگر، اگر کاربری مثلاً در جستجوی کتابی ترجمه شده از مترجمی خاص باشد نیز به دلیل این که واژه «مترجم» در برگه‌آرایی در نظر گرفته نمی‌شود، به سادگی نمی‌تواند کتاب مورد نظر خود را پیدا کند. چنین کاربری باید در میان نامهای مشابه، آن قدر جستجو کند تا به نام شخص به عنوان مترجم برسد.

راه حلی که برای این مشکل در برگه‌دان به نظر می‌رسد، عمل کردن بر خلاف محتوای قاعده ۲۳ الف ۲ در کتاب «دستورنامه برگه‌آرایی» وزیرری یعنی در نظر گرفتن کلمات یا عبارتهای توصیفی شناسه‌ها مثل: نام مستعار، مترجم، پردازنده، مصحح، نویسنده همکار، گردآورنده و ... به هنگام الفبایی کردن شناسه‌هاست. کمترین خاصیت این اقدام این است که مثلاً تمامی «مکارم شیرازی»های پدیدآور (در حالی که مسئولیت معنوی اولیه متوجه این شخص است) در کنار هم، تمامی «مکارم شیرازی»های مترجم، در کنار هم و تمامی «مکارم شیرازی»های مصحح نیز در کنار هم قرار می‌گیرند. از آنجا که در برابر نام شخص، هنگامی که نویسنده است نقشی ذکر نمی‌شود، تمامی نامهای مکارم شیرازی، هنگامی که این فرد نویسنده است در برگه‌دان، قبل از همه نامهای این شخص، هنگامی که مسئولیت (های) دیگری دارد قرار می‌گیرد و بدین ترتیب، نام شخص، هنگامی که در پدیدآوری، بیشترین وزن را دارد، پیش از نام او، با مسئولیتهای فرعی و وزن پدیدآوری کمتر، می‌آید.

در مواردی نیز که اثری دو یا سه پدیدآور داشته باشد، از آنجا که نویسنده‌های بجز سرشناسه، در شناسه افزوده قرار می‌گیرند و نقشی به نام «نویسنده همکار» پیدا می‌کنند اما این نقش در شناسه‌های مندرج در اشکال متفاوت کتابشناسی ملی ایران، اعم از چاپی، لوح

فشرده، یا نرم افزار رسا، نوشته نمی شود، باز هم در برگه آرایبی، جایگاه واقعی خود، یعنی مسئولیت معنوی درجه اول را می یابند. همانند این وضعیت، زمانی نیز که تعداد نویسندگان کتابی بیش از سه نفر است و عنوان کتاب در سرشناسه قرار می گیرد و نام تنها یکی از نویسندگان در شناسه افزوده می آید، رخ می دهد زیرا برای نام این شخص نیز نقشی در نظر گرفته نمی شود.

بررسی مسئله در نرم افزارهای کتابخانه ای

تا آنجا که می دانم، در تمامی نرم افزارهای کتابخانه ای ایرانی، فیلد فرعی خاص نقش وجود ندارد. حتی نرم افزار رسا که در سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران به کار می رود و مبتنی بر مارک ایران است و به تبع مارک ایران، می تواند فیلد فرعی خاص نقش را در هنگام جستجو در نظر بگیرد، از این امکان استفاده نکرده است. راه حل پیشنهادی برای این مسئله در نرم افزارهای کتابخانه ای این است که فیلد فرعی خاص نقش در تمامی فیلدهای مربوط به سرشناسه و شناسه افزوده های شخصی و تنالگانی در نظر گرفته شود تا با انجام جستجوهای ترکیبی بتوان مثلاً کلیه پیشینه هایی را که در آنها، «مشکور»، مسئولیت معنوی درجه اول را دارد، بازیابی کرد. اگر این عمل انجام نشود، کاربر ناچار است در میان تعداد زیادی مورد بازیابی شده، با جستجوی دستی، مواردی را که در آنها، سرشناسه، پدیدآور یا مسئول معنوی درجه اول اثر است، بازیابی کند. با توجه به توان بالای رایانه در بازیابی اطلاعات، اگر فیلدی خاص نقش در نظر گرفته شود، رایانه به سرعت و سهولت می تواند هر گونه پدیدآوری را در پیوند با نقشی که دارد، در یک جستجوی ترکیبی پیدا کند.

بررسی مسئله در مارک ایران

در مارک ایران، بلوک مسئولیت معنوی اثر (7—) به شش فیلد به شرح زیر تقسیم

شده است:

«نامهای اشخاص»

- 700 نام شخص - به منزله سرشناسه (مسئولیت معنوی درجه اول)
 701 نام شخص - (مسئولیت معنوی برابر)
 702 نام شخص - (مسئولیت معنوی درجه دوم)

نامهای تالگانها و همایشها

- 710 نام تالگان - به منزله سرشناسه (مسئولیت معنوی درجه اول)
 711 نام تالگان - (مسئولیت معنوی برابر)
 712 نام تالگان - (مسئولیت معنوی درجه دوم) " (مارک ایران، ۱۳۸۱، ۲۴۷)

- 720" نام خاندان - مسئولیت معنوی درجه اول
 721 نام خاندان - مسئولیت معنوی برابر
 722 نام خاندان - مسئولیت معنوی درجه دوم
 730 نام - مسئولیت معنوی» (UNIMARC Manual : Bibliographic)

(Format, 1994).

لازم به یادآوری است، چهار فیلد آخر در ویراست سال ۱۳۸۱ مارک ایران وجود ندارد و تنها در ویراست سال ۱۹۹۴ دستنامه یونی مارک که مبنای مارک ایران، و در سال ۲۰۰۰ روزآمد شده است، دیده می شود. فیلد 730 در این دستنامه چنین تعریف شده است: «این فیلد حاوی شکل بی ساختار نام ماهیتی است که مسؤول معنوی اثری فرض می شود. این نام از قواعد فهرست نویسی پیروی نمی کند». (همان).

بدین ترتیب، مشخص می شود مارک ایران نه تنها با استفاده از نقش، تفکیکی میان نقشهای مختلف یک پدیدآور ایجاد می کند، بلکه حتی فیلدهایی را نیز به این تفکیک نقش اختصاص می دهد. اگر نویسنده ای دارای مسئولیت معنوی درجه اول باشد، نام او در

فیلد 700، اگر دارای مسئولیت معنوی برابر باشد در فیلد 701، و اگر مسئولیتی معنوی از درجه دوم داشته باشد، در فیلد 702 قرار می‌گیرد. نظیر همین ترتیب در فیلدهای 710-12 و 720-30 دیده می‌شود.

در تمامی این ده فیلد، فیلد فرعی \$4 به «کد نقش» اختصاص دارد که برای فیلدهای 700-702 به این ترتیب: «این فیلد فرعی حاوی کدی است که ارتباط بین نام شخص مذکور در این فیلد را با اثری که در رکورد آمده است نشان می‌دهد (یعنی نقش شخص را در اثر معین می‌کند). فهرست این کدها در پیوست سه آمده است. تکرارپذیر». (مارک ایران، ۱۳۸۱، ۲۵۱) و برای فیلدهای 710-712 به این ترتیب: «این فیلد فرعی حاوی کدی است که ارتباط بین تالگان و اثر مذکور در این فیلد را نشان می‌دهد. فهرست این کدها در پیوست سه آمده است. تکرارپذیر». (همان، ۲۶۶) تعریف شده است. در فیلدهای 720-730 نیز همانند این عبارتها دیده می‌شود.

اکنون نمونه بالا را در فیلدهای مارک ایران بررسی می‌کنیم:

مشکور، محمد جواد، ۱۲۹۷ - گردآورنده.

@4220\$۱۲۹۷ - f\$محمد جوادbمشکورa\$1#702

فیلد 702 به این دلیل برای «مشکور» به عنوان «گردآورنده» انتخاب شده است که «مشکور» در این جا دارای مسئولیت معنوی درجه دوم است. اگر به هر دلیلی، مشکور به منزله گردآورنده در سرشناسه قرار گیرد (که مطابق قواعد فهرست نویسی انگلو-امریکن درست نیست)، نمونه بالا به صورت زیر در می‌آید:

@4070\$۱۲۹۷ - f\$محمد جوادbمشکورa\$1#700

برای مشکور به عنوان مصحح و مقدمه نویس نیز که در هر دو حالت، دارای

مسئولیت معنوی درجه دوم است، مارک ایران به صورت زیر عمل می‌کند:

@4270\$۱۲۹۷ - f\$محمد جوادbمشکورa\$1#702

@4080\$۱۲۹۷ - f\$محمد جوادbمشکورa\$1#702

در حالتی که مشکور، دارای بیش از یک نقش باشد، مارک ایران از آنجا که فیلد فرعی \$4 را تکرار پذیر کرده است، چنین عمل می‌کند:
مشکور، محمد جواد، ۱۲۹۷ - گردآورنده و مصحح.

@4270\$4220\$۱۲۹۷ - f\$محمد جوادbمشکورa\$1#702

شایان ذکر است، همان گونه که در بالا اشاره شد، در مقدمه «پیوست سه: کد نقشها» در مارک ایران، استفاده از کدهای نقش در مارک ایران اختیاری اعلام شده اما در ده مثالی که در «پیوست هفت: مثالها» در مارک ایران آمده پانزده بار از کد نقش در موارد متفاوت استفاده شده است. استثنایی در این مورد، سرشناسه است که در ده مثال مذکور دارای کد نقش نیست و این نوعی تناقض به شمار می‌رود، زیرا یونی‌مارک برای نویسنده نیز کد نقش را در نظر گرفته و اگر مارک ایران قرار است از کد نقش استفاده کند، بهتر است از این کد نیز استفاده نماید.

در مورد تالگانها، از آنجا که به نظر می‌رسد کتابشناسی ملی ایران به هر گونه ناشر غیرتجاری شناسه افزوده‌ای اختصاص می‌دهد، فیلدهای 710-712 در مارک ایران کاربرد بسیاری می‌یابند. از دو نشانگر این فیلدها، نشانگر نخست نشان می‌دهد که تالگان، همایش است یا تالگان. بدین ترتیب، مشخص می‌شود این فیلدها در مواردی که سرشناسه، یک همایش است نیز کاربرد دارند. اما نکته در این مورد این است که در هیچ یک از این موارد، نه کتابشناسی ملی ایران و نه مارک ایران، از نقش استفاده نکرده‌اند. دلیل این امر شاید این باشد که این تالگانها در صورتی که همایش نباشند، یا ناشر هستند یا پدیدآور و در دو صورت اخیر، کتابشناسی ملی ایران و به تبع آن، مارک ایران از نقش استفاده نمی‌کند. در هر حال، بدیهی است که کاربرد نقش در نامهای اشخاص، بیشتر از سه مورد دیگر، و در «نام» (فیلد 730) بیشتر از دو مورد از سه مورد باقی مانده، و در خاندان، بیشتر از تالگانهاست.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

آنچه در بالا آمد، نشان می‌دهد «نقش» که به نظر می‌رسد در فهرست‌نویسی انتشارات ایرانی چندان مورد توجه قرار نگرفته است، می‌تواند در بازیابی اطلاعات، نقش مؤثری ایفاء نماید. اگر نقش، بر خلاف آنچه که در کتاب «دستورنامه بر گه‌آرایی» نوشته شده، در برگه‌آرایی منظور شود کمترین کاری که انجام می‌دهد در کنار هم قراردادن هر پدیدآوری بر حسب نقشهای متفاوت اوست. به همین دلیل، پیشنهاد می‌شود در برگه‌آرایی نامهای اشخاص، از این پس نقش در نظر گرفته شود.

در مورد نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای نیز پیشنهاد می‌شود اگر فیلد یا فیلد فرعی خاص نقش در نظر گرفته نشده (که معمولاً چنین به نظر می‌رسد) بهتر است این فیلد در نظر گرفته شود تا کاربر بتواند در هنگام جستجوی ترکیبی بر مبنای نام نویسنده، نقش او را در اثر مورد جستجو نیز مشخص نماید تا جستجوی سریع‌تر و کامل‌تر انجام دهد.

در مارک ایران، همان گونه که در بالا نشان داده شد، نه تنها فیلدهایی به تفکیک نقش اختصاص داده شده است بلکه نقش، دارای فیلد فرعی خاص خود در ده فیلد مربوط به پدیدآور می‌باشد و بدین ترتیب، امکان جستجوی ترکیبی با نقش نیز از پیش فراهم شده است. تنها کافی است این نقش در رابطهای کاربری یا اپک‌های مبتنی بر این نرم‌افزار ارائه شود. در صورت انجام این پیشنهادها، بازیابی پیشینه‌ها بر مبنای نامهای پدیدآوران شخصی، تنالگانی، خاندانها و نامهای بی‌ساختار شخصی، سریع‌تر و کامل‌تر انجام می‌شود.

منابع

- سلطانی، پوری و راستین فروردین (۱۳۷۹). دانشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، تهران: فرهنگ معاصر.
- فتاحی، رحمت‌الله و مهدی طاهری (۱۳۸۴). فهرست‌نویسی: اصول و روشها، ویراست ۴، تهران: کتابدار.

۱۵۸ / کتابداری و اطلاع‌رسانی - جلد ۱۲ شماره ۱

- کتابشناسی ملی ایران (۱۳۴۹). تهران: کتابخانه ملی ایران، ۱۳۴۹ - (شماره ۵۱، نیمه اول ۱۳۶۲)

- کتابشناسی ملی ایران (۱۳۴۹). تهران: کتابخانه ملی ایران، ۱۳۴۹ - (شماره ۸۳، نیمه اول ۱۳۷۵)

- کینن، استلا (۱۳۷۸). فرهنگ فشرده کتابداری و اطلاع‌رسانی، ترجمه و تدوین: فاطمه اسدی کرگانی؛ مقابله و ویراستاری: عبدالحسین آذرنگ، تهران: نشر کتابدار.
- مارک ایران (۱۳۸۱). تدوین: کمیته ملی مارک ایران، تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران.

- وزیری، فرهاد (۱۳۷۴). دستورنامه برگه‌آرایی، ویراست ۲، تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران.

- UNIMARC Manual : Bibliographic Format, 1994, available at:
<file://\Srv-doc01\INFO\unimarc%20doc\7--%20INTELLECTUAL%20RESPONSIBILIT...> 2004/04/07